

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1892.

Andra Kammaren.

N:o 2.

Måndagen den 25 januari

kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades de i kammarens sammanträden den 16 och 18 innevarande januari förda protokoll.

§ 2.

Herr statsrådet m. m. *A. Östergren* aflemnade följande Kongl. Maj:ts propositioner till Riksdagen, nämligen:

rörande upplåtelse af kronolägenheten Stenbrottet i Stockholms län i och för uppförande derstädes af ett nytt centralfängelse för qvinnor och ett nytt cellfängelse för nämnda län m. m.;

med förslag till lag angående ändrad lydelse af 1 kap. 6 § giftermålsbalken;

angående ändrad lydelse af 53 § i Kongl. Maj:ts förnyade nådiga stadga om skiftesverket i riket den 9 november 1866; och

angående utsträckning af nämndemäns rätt till ersättning för biträde vid ransakningar i brottmål.

Vidare aflemnade herr statsrådet m. m. friherre *F. von Essen* nedanstående kongl. propositioner, nämligen:

angående afskrifning af de å viss jord hvilande grundskatter m. m.;

om ändring i förordningen den 14 september 1883 angående bevillning af fast egendom samt af inkomst;

angående upphörande af de enligt förordningen den 16 maj 1884 angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter utgående bevillningsafgifter af fräseegendomar och lots-hemman;

angående anvisande af medel till förbättrande af tullstatens enskilda pensionsinrättnings ställning;

angående upplåtelse af kronomark till Arvidsjaurs kommun i Norrbottens län;

angående upplåtelse till Vesterås stad af vissa delar af kronolägenheten Kungsängen;

angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter Johanna Köhler från Kopparbergs län;

angående efterskänkande af kronans rätt till en del af danaarfvet efter afidne målaremästaren Carl August Nilssons jemväl affidna hustru Florentina Gustafva Stare;

angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter bergsmannen Per Gustaf Bergström från Sala stad;

angående nedsättning under innevarande år i tullen å vissa slag af spanmål m. m.; samt

angående med Frankrike afslutad konvention om delvis förlängning af de den 30 december 1881 afslutade handels- och sjöfartstraktater mellan de förenade rikena Sverige och Norge samt Frankrike;

och yttrade herr statsrådet härvid:

Jag tillåter mig uttala den önskan, att sistnämnda kongl. proposition måtte snarast möjligt komma under behandling, enär det vore af vigt i och för konventionens ratificering.

Herr statsrådet aflemnade härefter ytterligare följande kongl. propositioner, nemligen:

angående förändrad lydelse af vissa delar af värnpligtslagen;

angående ändring i lagen om lindring i rustnings- och roteringsbesvärren;

med förslag till förordning angående ändrad lydelse af § 58 i förordningen om kommunalstyrelse på landet;

angående beviljande af vissa förmåner för enskilda jernvägsanläggningar; äfvensom

Kongl. Maj:ts nädiga skrifvelse om förordnande af en statsrådsledamot att utöfva den befattning med riksdagsärenden, som enligt § 46 af riksdagsordningen tillkommer en ledamot af statsrådet.

Uppå derom af herr talmannen — under åberopande af den vid öfverlemmandet af Kongl. Maj:ts proposition angående med Frankrike afslutad konvention om delvis förlängning af de den 30 december 1881 afslutade handels- och sjöfartstraktater mellan de förenade rikena Sverige och Norge samt Frankrike af herr statsrådet och chefen för finansdepartementet uttalade önskan — framställd proposition beslöt kammaren enhälligt att nu genast remittera den ifrågakvarande kongl. propositionen till bevillningsutskottet.

De öfriga kongl. propositionerna äfvensom den kongl. skrifvelsen bordlades till nästa sammanträde.

§ 3.

*Remiss af
statsverks-
propositionen.*

Föredrogs Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof; och anförde dervid:

Herr Lyttkens: Det är nu tjugufem år sedan det nya stats-skicket införande och det hade då kanske ej varit utan skäl att taga i betraktande, huru det i mångt och mycket gestaltat sig under detta nya statsskick. Det vore vid denna kongl. proposition mycket att säga om de höga siffror, som i densamma äro upptagna för att ingå i budgeten, och det vore äfven mycket att säga om den skolreform, som herr statsrådet och chefen för ecklesiastik-departementet i denna kongl. proposition framlagt under åttonde hufvudtiteln för att komma till Riksdagens kännedom. Om alla dessa ämnen blir det dock tillräckligt både tid och tillfälle att tala, då de åter förekomma i kammaren efter vederbörlig utredning i utskott. Men det är en ännu viktigare fråga, som framkommit i denna kongl. proposition och som vi kanske icke framdeles få ett så osökt tillfälle att behandla som nu vid denna remiss. Jag menar härmed den under tredje hufvudtiteln på sidan 17 förekommande strofen, så lydande:

»Då deremot departementet för det inre i sitt betänkande, hvilket kongl. norska regeringen i det väsentliga biträdd, förklarar sig icke dela den af mig uttalade uppfattning om nödvändigheten af gemensamma beskickningar för de förenade rikena, ehuru departementet antagit det obehöfligt att vid behandlingen af nu föreliggande budget inlåta sig på pröfningen af detta spörsmål, anser jag visserligen, lika med departementet, att, då denna fråga ej föreligger, anledning saknas att nu ingå i någon närmare behandling af densamma; dock kan jag ej underlåta att här uttala den bestämda åsigt, att gemensamma beskickningar hos främmande magter med nödvändighet påkallas af den mellan rikena bestående förening, och att ett upphäfvande af berörda gemensamhet ej är med unionens bestånd förenligt.»

»I hvad herr ministern sålunda anfört instämde det samman-satta statsrådets öfriga svenska ledamöter.

»Norska statsrådsafdelningen hänförde sig till norska regeringens betänkande och anmärkte i underdånighet, att den icke funne det vid förevarande tillfälle påkalladt att närmare inlåta sig på det af h. exc. utrikesministern senast berörda spörsmål, men att den likväl gent emot ett så bestämdt uttalande funne nödvändigt att betona, att, enligt statsrådsafdelningens uppfattning, i unionen mellan de tvenne rikena icke ligger något hinder mot att hafva särskilda beskickningar hos främmande magter, och att en upplösning af den i sådant hänseende hittills bestående gemensamheten icke är oförenlig med unionens bestånd.»

Det är naturligtvis icke för mig möjligt att bedöma huruvida eller uttala någon bestämd åsigt, om det varit absolut nödvändigt att nu framdraga denna fråga och att på detta sätt framlägga den för Riksdagen, så att den nu kunde komma under diskussion här. Det hade kanske varit bättre, om denna fråga fått dröja, till dess något bestämdt yrkande kommit från Norge. Men å andra sidan är det möjligt — och jag vågar vara af den öfvertygelsen — att det är bättre, att den nu framkommit, på det att svenska representationen må få

Remiss af
statsverks-
propositionen.
(Forts.)

Remiss af
statsverks-
propositionen.
(Fortis.)

tillfälle att uttala sig, huruvida den är af samma åsigt som det svenska statsrådets ledamöter i deras till statsrådsprotokollet gjorda anförande eller om den delar de af de norska statsråden uttalade åsikter i frågan.

För min del erkänner jag villigt, att norrmännen i allt och sa mycket som möjligt böra vara likställda och stå i jernbredd med oss svenskar. Vi äro tvenne brödrafolk, innerligt förenade genom alla möjliga, både naturliga och samhällseliga förhållanden, och vi böra vara såsom tvenne bröder i enighet och sämja uti alla lefnads- och samhällsförhållanden. Jag är mycket villig att medgifva, att norrmännen hafva rätt att fordra att i allt och så mycket, som är möjligt, stå i full jernbredd med oss svenskar, och jag erkänner villigt, att norrmännen hafva rätt att fordra, att de ministeriella fragorna blifva på bättre sätt konstitutionellt behandlade än hvad i nu gällande grundlag föreskrifves. Det är deras rätt att fordra och äfven vår rätt att fordra, att de ministeriella frågorna blifva mer konstitutionellt behandlade än grundlagen i detta hänseende föreskrifver. Jag är fast öfvertygad om, att vi alla önska, att en förändring i grundlagen i denna rigtning måtte komma att ju förr dess hellre genomföras. Men jag kan ej annat än gifva herr statsrådet och chefen för utrikesdepartementet rätt deruti, att, om de båda rikena komme att hålla hvar sina särskilda beskickningar hos främmande magter, detta »ej är med unionens bestånd förenligt», ty i och med detsamma vi upphäfva den gemensamhet, i hvilken de båda rikena stå inför utlandet, hafva vi tagit det första och viktigaste steget till unionens upplösning, som skall blifva en oundgänglig följd af ett sådant steg, och jag anser unionen så vigtig, nyttig och nödvändig för de båda brödrafolken, att icke något sadant steg bör tagas, som kan föranleda sådan rubbning i de unionella förhållandena, så att unionens upplösning deraf kan blifva en följd; därför vill jag som min mening uttala, att det af herr utrikesministern till statsrådsprotokollet dikterade yttrandet är fullkomligt öfverensstämmande med min och jag, vågar säga det, alla norskvänliga svenskars åsigt. Det går ej an att rifva i tu unionen, och därför vill jag här ännu en gång hafva sagt, att jag till alla delar gillar herr utrikesministerns omförmälda yttrande.

I detta anförande instämde herr *Gyllensvärd*.

Herr Mankell yttrade: Jag skall be att få yttra mig i det ämne, som väl bör vara det egentliga föremålet för denna diskussion, nemligen statsregleringen. Jag hade i början ej ämnat att derom vidare orda. Jag har så många gånger förut, i synnerhet i Första Kamnaren, uttalat mina åsikter om det nya systemets statsregleringar, att desamma torde vara temligen kända. Emellertid är denna statsreglering af den beskaffenhet, att jag icke kunnat motstå frestelsen att beledsaga dess remiss med några korta anmärkningar.

Vi mötas nu för första gången under nya statsskicket af den betydelsefulla siffran af 100 millioner och derutöfver. Ännu vid

den sista statsregleringen under frihandelsregimen, nemligen den som uppgjordes för 1888, uppgick budgeten blott till 84 millioner. Sedan har den stigit med lavinens snabbhet sålunda, att den redan 1889 växt till 87 millioner, 1890 till 92 millioner, 1891 till 94 millioner, 1892 till 97 millioner och nu, om denna statsreglering skulle godkännas, till 100 millioner.

Vi hafva således nått den länge, såsom det synes, efterlängta och eftertraktade, runda och treffliga siffran af en etta med atskilliga nollor efter. Att finansministern vågat detta steg, förvånar mig emellertid alls icke, då den sista Riksdagen var så utomordentlig frikostig, att den beviljade icke allenast de 96 millioner, som han fordrade, utan derutöfver 1 million, så att statsregleringen då, såsom nämnt, uppgick till 97 millioner. Emellertid har derigenom skett, att budgeten under de 5 år, det nya systemet varit radande, vuxit med icke mindre än 16 millioner, en siffra, för hvars uppnående förut fordrats 20 år.

Det har inträffat hvad frihandelsvännerna nogsammt förespätt, nemligen att i lifsmedelstullar skulle ligga en lockelse till ett ohejdadt slöseri med statsmedlen, som icke kunde motstås. Och detta oakadt har icke något viktigare statsändamål blifvit uppnådt, som icke på andra vägar lika väl kunnat nås. Deremot har den utlofvade välmågan förbytt i stigande nöd hos massorna, under det att af de nya tullarne endast ett ringa fåtal haft någon nytta.

Men det har äfven inträffat en annan sak, som frihandelsvännerna äfven förespätt, nemligen att den tidpunkt skulle komma, då statsinkomsterna, på grund af massornas minskade köpkraft i följd af den allmänna dyrheten, så småningom skulle utsina och nya skatter, särskildt tyngande förbrukningsskatter, skulle behövas icke allenast för statsregleringens ordnande, utan äfven för den ofta ifrågasatta afskrifningen och likaledes för en eventuel suspension af lifsmedelstullarna.

Det finansiella grunddraget i det nuvarande statsregleringsförslaget är, att omkring 2,000,000 kr. i inkomster försvunnit för afskrifningen af 20 procent, men deremot minst 2,000,000 kr. i utgifter tillkommit, hufvudsakligen för militära ändamål. Den skilnad eller den lucka, som härigenom uppkommit, har finansministern föreslagit skola fyllas med de tullar å industri- och lyxartiklar, som blifvit möjliga efter handelstraktaternas uppsägning, och som han beräknat till ett belopp af omkring 4,000,000 kr. För min del betviflar jag högeligen, att detta belopp verkligen skall inflyta, och i alla händelser utgör det en ny förbrukningsskatt, som åtminstone till vissa delar träffar mycket ojemnt och särskildt de obemedlade klasserna.

Uti statsregleringen finnes icke angifvet, på hvad sätt den lucka af 4 å 5 millioner skall fyllas, som måste uppkomma genom suspensionen af lifsmedelstullarne under innevarande år. Jag vågar antaga, ehuru jag icke vet det, att den skall fyllas genom den föreslagna ölskatten samt genom en förhöjd stämpel- och hvitbetssockerskatt, allt förhöjningar, som vid föregående riksdag voro

Remiss af
statsverks-
propositionen.
(Forts.)

ifrågasatta. Emellertid utgöra alla dessa skatter förbruknings-
skatter, hvilka måste drabba de obemedlade klasserna hårdt.

Såsom stockholmsrepresentant har jag nyss undertecknat en motion, som afser total afskrifning af lifsmedelstullarne, hvarigenom en minskning i statsinkomsterna af minst 8,000,000 kr. skulle uppkomma. När jag det gjort, har jag också känt mig skyldig att angifva, på hvad sätt denna lucka skulle fyllas, och jag vågar i sådant afseende erinra om hvad jag vid remissen af förra årets statsverksproposition yttrade angående möjligheten och, såsom jag tror, nödvändigbeten af att upphöra med byggande af statsbanor med anslag samt att i stället återgå till det gamla sättet att bygga dem med lånemedel. Derigenom skulle vinnas för nästa statsreglering omkring 4,000,000 kr. utan att man därför behöfde upphöra med de norrländska statsbanornas byggande. Jag vill äfven erinra om hvad jag då yttrade angående möjligheten af en tilläggsbevillning, och jag tror, att vi förr eller senare måste taga vår tillflykt till en dylik. Sålunda skulle det belopp af 8,000,000 kr., som möjligen skulle behöfva fyllas genom lifsmedelstullarnes totala afskrifning, erhållas. Jag kommer innan motionstidens slut att framlägga förslag om dessa förändringars vidtagande; ty äfven om vår önskan om lifsmedelstullarnes totala borttagande icke skulle komma att vinna Riksdagens godkännande, kan det vara bra, att två sådana förslag ligga på bordet, då jag är öfvertygad derom, att vi förr eller senare måste taga vår tillflykt till dylika utvägar.

Genom dessa åtgärder skulle möjligen statsregleringen för 1892 och 1893 komma att gå i hop, men en gåta har det varit, åtminstone för mig; huru det skall gå med 1894 års statsreglering. För densamma finnes intet annat öfverskott än den 1 $\frac{1}{2}$ million, som skulle återstå på 1890 års öfverskott, samt de 36,000 kr., som finnas kvar för senaste året. Men, såvidt jag kan se, uppkommer det oaktadt en brist af 4 å 5 millioner. Huru denna lucka skall fyllas, derom innehåller den kongl. propositionen ingenting. Det hade dock varit väl, om Riksdagen fått en vink härom, och det förefaller mig märkligt, huruledes finansministern och regeringen, med en sådan brist för ögonen, kunnat våga föreslå en så hög statsreglering som nu varit fallet.

Mine herrar! Allt detta manar i alla fall för nästkommande statsreglering till den strängaste och noggrannaste sparsamhet och försigtighet, och jag tager mig därför friheten att uppmana statsutskottets herrar ledamöter från denna kammare att i möjligaste mån befrämja denna sparsamhet. Jag vågar äfven varna för ett allt för stort förlitande på de kompromisser, som kunna komma att föreslås från Första Kammarrens sida, och vill erinra om den sorgliga erfarenhet vi i afseende derå hade vid föregående års riksdag med hänsyn till anslagen till sjökrigsmateriel. Öfver hufvud har jag alltid trott, att det för denna kammares utskottsledamöter vore en vida klokare politik att säga rent nej, än att ingå på kompromisser, som städse innebära eftergifter, men icke alltid hållas.

Hvar sparsamheten skall anbringas, vill jag nu icke inlåta mig på. Det vore visserligen lockande att angifva de särskilda anslagspunkter, der besparingar skulle kunna göras. Men jag tänker, att i det hänseendet denna kammarens utskottsledamöter skola finna det rätta. Jag förmodar emellertid, att dessa besparingar förnämligast komma att ega rum på militärstaten och på skolstaten. Med särskildt afseende å militäranslagen ber jag få erinra om mitt bestämda förnekande af nödvändigheten af en särskild stamtrupp för Norrland, och detta på grund af de ständigt ökade jernvägskommunikationer, som tilldelats dessa landsdelar. Jag har i det hänseendet icke ändrat åsigt och kommer i år liksom i fjol att motsätta mig denna åtgärd, och jag ser i densamma intet annat än en förevändning att få stammen ökad, men intet behof för Norrlands försvar.

Slutligen ber jag att få förorda sparsamhet icke endast såsom en i sig sjelf vacker dygd och såsom framkallad af omsorgen om att icke öka skattebördan för de obemedlade klasserna, eller genom den hotande finansiella faran, utan jag ber äfven få framhålla nödvändigheten af sparsamhet såsom en politisk häfstång. Jag ber i det afseendet få erinra om, hvad jag vid föregående riksdagar yttrat vid dechargedebatten, nemligen att, då statsrådets ansvarighet inför Riksdagen, som utgör grundpelaren i hela vår statsförfattning, till följd af Första Kammarens hållning visar sig fullkomligt illusorisk, det, så vidt jag kan se, icke finnes någon annan utväg för Riksdagen eller för Andra Kammaren, om icke denna kammare skall nedsjunka till blott ett bihang till den första, än att befrämja *den* sparsamhet, som ligger i anslagsvägran — icke den sparsamhet, som silar mygg och sväljer kameler, utan hvilken ligger i en systematisk anslagsvägran mot den ministär eller det statsråd, man vill träffa, — en synpunkt, som jag antager skall träda allt mera i förgrunden, hvilka politiska eller nationalekonomiska åsikter man än i öfrigt må hysa.

Chefen för kongl. finansdepartementet, herr statsrådet frih. von Essen: Herr talman! Mine herrar! Det kan icke tillkomma mig att vid detta tillfälle upptaga kammarens tid med något långt yttrande angående statsregleringen, men jag kan icke underlåta att i några punkter inlägga en gensaga mot den siste ärade talar- en och lemna en eller annan upplysning, som måhända kan anses berättigad.

Da denne talare anmärkte, att budgeten under de senaste 16 åren stigit med förvånande hastighet, men att ändå icke några viktigare statsändamål blifvit tillgodosedda, så får jag säga, att denna anmärkning träffar icke regeringen ensam, utan regeringen i sällskap med Riksdagen. Penningar hafva funnits och Riksdagen har haft magt att bevilja alla de anslag, som den funnit för godt. Att icke största delen af de anslag, som af regeringen begärts och af Riksdagen pröfvats och beviljats, skulle hafva beslutats för sådana ändamål, som kunnat anses vara nyttiga och nödiga, det till-

*Remiss af
statsverks-
propositionen.
(Forts.)*

Remiss af
statsverks-
propositionen
(Forts.)

låter jag mig hemställa till kammarens bedömande. Att vidare den nuvarande minskningen af öfverskott i budgeten icke i egentlig mening varit beroende af en minskad köpkraft hos allmänheten, det kan icke vara för honom eller någon annan obekant. Äfvensom att det varit en dyr tid under år 1891 och att det varit öfver hela världen höjda räntor, hvilka alltid inverka på affärsrörelsen, att det varit en minskning i inkomsterna af alla samfärdsmedel, post, telegraf, jernvägar o. d., hvilket framgår deraf, att samfärdsmedlen icke nått den utveckling, som man annars kunnat vänta. Allt detta har verkat en stagnation i affärsrörelsen och har naturligtvis äfven inverkat något på budgetens slutliga resultat; men det viktigaste i detta fall, som inverkat på budgeten, torde icke vara för herrarne obekant, nemligen minskningen i inkomsten å sockertullen, hvilken nu uppgår till c:a 4,000,000 kr. mindre än föregående år till följd deraf, att hvitbetssockerindustrin stigit med en sådan hastighet och förminskat sockerimporten. Men den skatt, som betalas för hvitbetssockertillverkningen, motsvarar ingalunda tullen för lika kvantitet socker, utan den utgör endast en ganska ringa del deraf. Sålunda vill jag påminna mig, och jag ber att få erinra derom, att år 1890 betalade hvitbetssockerfabrikerna omkring 900,000 kronor i skatt; men den premie, som tillkom dem, utgjorde omkring 2,500,000 kronor. Deri ligger den betydliga skillnaden i afseende på inkomsten af sockertullen. Det är således icke någon minskad köpkraft hos konsumenterna, som verkat nedgången i tullinkomsterna. Man kan icke begära, att folk skall äta mera socker än vanligt; de ha icke ätit mindre än förut.

Den siste talaren yttrade vidare, att om här kommer att uppstå en brist i 1892 års budget, hvilket naturligtvis blir fallet i händelse af en temporär nedsättning af spanmålstullen, huru skall man då fylla denna brist? Jo, naturligtvis genom den inkomst, som kan komma att inflyta genom de ifrågasatta nya tullarna på lyxartiklar m. m., hvilka möjliggjorts genom traktaternas upphörande. Men, sade den siste talaren, dessa nya tullar skulle komma att drabba de obemedlade klasserna! Är det då de obemedlade klasserna, som få betala tullen på vin, på hattar, på siden o. s. v. — allt lyxartiklar, som företrädesvis begagnas af de förögnare klasserna? Att det kan komma med en eller annan artikel, som konsumeras af de mindre bemedlade, handverkare o. d., kan väl ej förnekas; men det står ju Riksdagen fritt att bedöma, huru vida en eller annan tullsats icke bör påläggas. Jag kan sålunda icke finna, att tullar, som måste betecknas såsom lyxtullar, kunna anses träffa de obemedlade klasserna.

Huru vida denna nya inkomst kan täcka bristen af spanmåls-tullarnas borttagande, är det naturligtvis för mig liksom för alla andra omöjligt att bestämdt förutsäga.

Slutligen klagade den ärade talaren deröfver, att icke i den kongl. propositionen finnes något redogjort för huru man tänkt sig 1894 års statsreglering. Jag trodde, att det var regeringens

skyldighet att lägga fram statsregleringen för 1893 — för längre tid har man icke brukat att uppställa sin finansiella plan.

Jag ber emellertid få upplysa, att den kongl. propositionen om nedsättning af grundskatterna, som i dag blifvit framlagd för Riksdagen, verkligen innehåller en dylik kalkyl. Den ärade talaren får der tillfälle att taga kännedom om densamma, men jag är nästan viss om, att han icke kommer att känna sig tillfredsställd dermed. Det kan jag emellertid icke hjälpa.

*Remiss af
statsverks-
propositionen.*
(Forts.)

Herr Lilienberg: Jag har begärt ordet endast för att tillkännagifva, att jag ansluter mig till det anförande, som vid debattens början hölls af representanten från Halland, herr Lyttkens.

Herr Falk instämde häruti.

Herr Gustafsson: Herr talman! Det är en känd sak, att den s. k. remissdebatten under de senare åren allt mer och mer har förlorat i betydelse eller så att säga gått tillbaka. Däri ser jag för min del ett bevis på våra utvecklade politiska sedvänjor, ja, till och med ett bevis på tillbakagång i politiskt afseende. Jag anser, att detta är det enda lämpliga tillfälle, då representanterna kunna uttala hvad folket tänker, säga sin mening om regeringens hållning och om dess sätt att gå till väga. Hade vi, mine herrar, en parlamentarisk styrelse, skulle man under riksdagens lopp kunna, när frågorna skola behandlas i detalj, uttala sin mening eftertryckligt. Men parlamentarisk styrelse hafva vi icke. När det nya representationsskicket genomfördes, hoppades vi, att vi skulle så småningom steg för steg närma oss det målet; och det fans en tid, då det ljusnade i det afseendet. Men sedan dess har det gått tillbaka, och nu efter 25 års förlopp stå vi längre fjerran från det målet än vid periodens början. Jag behöfver såsom ett bevis derpå blott nämna det faktum, att sedan Riksdagen här sist sammanträdde, hafva vi fått i spetsen för vår regering en exponent för diametralt motsatta åsigtter mot hvad majoriteten här i Sveriges folkvalda kammare hyser. Detta är bevis nog.

Regeringen räknar icke med något annat faktum, än med representationens uttalanden. Derfor är det vår pligt att begagna vår yttranderätt här. Hundratals möten öfver hela landet, dervid fäster regeringen intet afseende; men om vid ett tillfälle, sådant som detta, representanterna stege fram och uttalade sin mening, då tror jag, att regeringen skulle mera än hittills följa den fingervisning, som lemnades om folkets önskningsar. Således tror jag, att orsaken till tillbakagången är just bristen på opposition. Det är orsaken till att vi stå der vi stå och att reaktionen fått den magt som den har. Ty, mina herrar, ve det folk, som låter sig förtryckas utan att det opponerar sig, utan att det uttalar sin mening! Jag menar icke den tama opposition, som ger sig tillkänna vid utskottsval eller i en tom reservation. Hvad har det för betydelse för regeringen? Den vet dock, att den vinner i voterings-

Remiss af
statsverks-
propositionen.
(Forts.)

spelet. Och när det någon gång inträffar att den tappar, så kommer regeringen till baka ett annat år med samma förslag. Och går det icke ensamt, så går det i sällskap med en eller annan kompromiss.

Jag säger, mine herrar, att om vi icke nu begagna oss af vår yttranderätt, så är det verkligen icke att undra på, att det går som det går, att regeringen handlar stick i stäf mot hvad folket vill; att när folket begär sparsamhet, så svarar regeringen med slöseri, och när folket begär reformer, så tiger regeringen! När folket från alla landsändar med milliontals röster begär lifsmedeltullarnas afskaffande, så svarar regeringen, att den vill vara med om att suspendera en eller annan tull under några månader blott.

Mine herrar! Jag anser att vår nuvarande regering är en exponent af ett af svenska folkets värsta nationallyten, det nemligen, som yttrar sig deri, att man aldrig någonsin kan förmå sig att spara något, att om man får en liten sparpennning, så kastar man genast ut den för alla himmelens väder. Det lytet representerar regeringen för närvarande. Huru kan det annars förklaras, att den, i en tid af brist i landet, söker att få budgeten att springa upp så högt som möjligt? Af öfverskottet från 1890 har regeringen tagit en större del, blott för att komma upp till denna jubileums-siffra af *hundra millioner* kronor — kanske blott för att vara litet så der »fin de siècle».

Jag hörde nyss herr finansministern säga, att man tager pengar, då man har dem, och bryr sig icke om hvad som senare kommer. Så anser jag icke en klok man, än mindre en klok regering böra gå till väga. Man får icke tolka det ordet, att morgondagen själf skall bära sina bekymmer, på sådant sätt. Nej, man bör tänka på morgondagen, om man vill hafva någon framtid. Jag nämde, att man tagit större delen af detta öfverskott från 1890 års statsreglering. Hvad har man då kvar till 1894 års? Ingenting! Då kommer man att bli tvungen att anlita nya skatter. Och hvilka skatter det är fråga om, derom ha vi fått en fingervisning uti den komité, som förordat ölskatten, en skatt, som förnämligast kommer att drabba de obemedlade.

I staten för år 1893 äro, såsom vi veta, äfven upptagna lifsmedeltullarna såsom en tillgång. Det synes deraf tydligt, att regeringens mening är att dessa tullar, om de än suspenderas under 1892, dock skola kvarstå under 1893. Den osäkerhet i affärsverlden, som skulle däraf blifva en följd, tror jag blefve mycket olycklig för landet. Det vore rent af att inbjuda till spekulation i denna vara, att ställa sig i förbund med börsjobberiet. Hellre kommer jag för min del att säga nej till en tillfällig lindring i spanmåls-tullen, än jag vill lemna fältet öppet för något sådant.

Här finnes i den kongl. propositionen en hänvisning äfven om skattenedsättning, en lindring i rustnings- och roteringsbesvären. Om här hade funnits stora tillgångar i statskassan, då kunde jag förstått, att regeringen kommit och föreslagit en skattenedsättning. Men då sådana tillgångar icke finnas, hvarför föreslår man den då,

och hvarför just i form af en lindring för egendomsegarne? Ville man föreslå en lindring, så borde det väl hafva varit till förmån för de obemedlade. Betydelsen af denna skattenedsättning torde emellertid vara, att regeringen vill ackordera med en och annan öfvertygelse; den är ett ytterligare steg på den köpsläendets väg, som redan verkat så demoraliserande i vår politik. Och jag beklagar, att vi hafva en regering, som mera räknar på människors svagheter än använder sin finansiella förmåga på att söka få budgeten att gå i hop genom sparsamhet.

Här hafva vi å ena sidan bestämda ökade utgifter, och å den andra sidan minskade eller åtminstone ovissa inkomster. Hvad skall deraf resultera? Min öfvertygelse är, att deraf kommer intet godt resultat. Och jag beklagar, att regeringen icke bättre kunnat iakttaga den sparsamhet, som är så nödvändig, och som skall bli ännu nödvändigare, om vi lyckas, såsom jag hoppas, att få bort denna hungerskatt, som fördömes af hela landet.

Herr Redelius: Jag har begärt ordet dels för att instämma i det slut, hvartill den förste talaren kom, med hvilken jag sålunda vill på detta öppna sätt instämma, och dels för att uttala en gensaga emot ett yttrande från stockholmsbanken, af herr Mankell, nemligen i den punkt, i hvilken han förordar ökad skuldsättning. För min del tycker jag, att man bör gå i motsatt riktning och stanna på skuldsättningens bana, upphöra att låna och laga så, att inkomster och utgifter kunna gå i hop ändå.

I den punkten tror jag man skall erinra sig, att jag mer än en gång tagit till ordet här i kammaren, och jag har fortfarande den uppfattningen, att det är till men för landet, om man går vidare på skuldsättningens väg. I motsats mot den siste talaren vill jag för min del härvid taga i betraktande statens (= rikets) ekonomi i sin helhet gent emot utlandet och låta frågan om den ene medborgarens intresse gent emot den andres vara en sak för sig. Och i det hänseendet finner jag den beträdda skuldsättningsvägen högst betänkelig. Vi hafva nu hållit på dermed i 30 år. Den har nu minskats något litet de allra sista åren. Sista året lånade man ingenting, vill jag tro, och näst föregaende året mycket ringa. Det förefaller mig vara en glädjande företeelse, och det synes mig, som om vi kommit något så när åt rätt håll, nemligen att minska vår skuldsättning till utlandet och i stället söka att betala våra skulder. I stort sedt kan detta ske endast genom två medel: *antingen* derigenom, att vi få exportera mera af våra produkter för att betäcka handelsbalansen och således betala genom varor, hvad vi af utländingen måste köpa, med varor betala våra annuiteter, hvilka måste gå till utländingen, ty på längden går det icke att betala genom obligationer, utan det måste ske genom varor; *eller* ock genom att importera mindre. Då blir det fråga, om vi kunna exportera mera eller importera mindre eller både det ena och det andra. Hvad beträffar frågan att exportera mera, så synes det vara en ganska vansklighets sak, ty den exportartikel, som tynger mest

Remiss af
statsverke-
propositionen.
(Forts.)

*Remiss af
statsverks-
propositionen.*
(Forts.)

på handelsvägen, är våra skogsprodukter, och jag har den uppfattning, att våra skogar icke tåla vid en ökad export, ty deras bestånd skulle derigenom äfventyras. Ja, jag har hört röster som påstå, att de äfventyras redan nu. Det är således ingen utsigt, att vår export skall kunna ökas i någon högre grad. När så är, tvingas landet att importera mindre, d. v. s. konsumera mindre af utländska artiklar, och i stället få vi söka reda oss sjelfva med våra egna produkter. I den riktningen synes det mig, att våra statsekonomiska sträfvanden böra gå, och jag har velat uttala en gensaga mot herr Mankell, då han nu såsom vid förra riksdagen förordade en ökad skuldsättning. Han klandrade, som han sade, »systemet», för att det icke ville fortsätta att låna, men detta synes mig icke vara någon anledning till klander, utan är tvärtom ett godt att glädjas öfver. Men i en annan punkt har jag nöjet att kunna instämma med honom, nemligen då han talar om sparsamhet, och deri tror jag, att vi litet hvar kunna vara öfverens. Äfven vill jag gå in på hvad han yttrade om kompromiss, förutsatt nemligen, att vi äro öfverens om hvad som menas med kompromiss. Om vi kunna gå hvarandra till mötes i det vi sjelfva anse rätt och skäligt, vill jag icke kalla det för någon klandervärd kompromiss. Men om man går in på att antaga något, som man icke anser vara riktigt och helsosamt, för att i stället få något, som man deremot anser helsosamt och riktigt, så kallar jag det för en dålig kompromiss. Jag vill för min del icke gå med på någon sådan kompromiss, der man antager något som man sjelf icke anser rättvist och billigt, ty rättfärdigheten måste i alla fall vara högsta normen för våra sträfvanden.

Herr Thermænius: Jag ber om ursäkt, att jag tager kammarens tid i anspråk under några ögonblick.

Under anslagsbegäran på 6:te hufvudtiteln gömmer sig nemligen en liten principfråga, hvilken jag anser mig böra i detta sammanhang bringa på tal, dels emedan den är af allmänt intresse och dels emedan den ganska nära rör den ort, jag tillhör.

Jernvägsstyrelsen begär under nämnda hufvudtitel bland annat anslag för »anskaffning af mark för lokomotivstall och utläggning af ny vändskifva jemte spår» vid Hallsbergs station.

Denna station har för någon tid sedan fått sitt område planlagt, och Konungens befallningshafvande har för det kartlagda området fastställt byggnadsordning och helsovärdsstadga.

Den mark, som jernvägsstyrelsen nu önskar, har redan blifvit utstakad och befinner sig inom ett område, som omfattar de bästa byggnadsplatserna i vestra ändan af samhället. Enär vestliga vindar äro der mest förherskande, kommer sålunda röken från lokomotivstallet att bestryka hela stationsområdet. Anläggningen skulle således blifva i sanitärt hänseende mycket besvärande, om jernvägsstyrelsen får lägga dessa byggnader på nämnda plats. Jernvägsstyrelsen har, ty värr, icke alltid för sed att taga hänsyn till de byggnads- och andra stadgar, som utfärdats för samhällena, och

efter hvad jag under hand erfarit, lär det icke heller i detta fall vara meningen att göra det.

Då det emellertid äfven vid anläggning af jernvägens byggnader väl bör tagas hänsyn till att man icke för all framtid tillskyndar ett uppväxande samhälle några väsentliga olägenheter i något afseende, äfven der dessas undvikande skulle medföra någon särskild uppoffring från statens sida, tillåter jag mig uttrycka den önskan, att statsutskottet vid behandlingen af denna del af Kongl. Maj:ts proposition ville taga i öfvervägande, huruvida icke vid beviljandet af anslag till byggnader och anläggningar vid statens jernvägar borde och kunde fästas det vilkor, att vederbörande skulle vara förpligtade att icke företaga dylika arbeten utan i samråd med å orterna befintliga ordningsnämnder och på grundvalen af de för dem gällande, af Konungens befallningshafvande fastställda stadgar.

Remiss af
statsverks-
propositionen.
(Forts.)

Herr vice talmannen Danielson: Jag har endast begärt ordet för att instämma i det yttrande, herr Lyttkens afgaf vid diskussionens början i de delar, der han uttalade sitt *gillande* af ministerns för utrikesärendena af honom citerade uttalande, och deri han erkände uttalandet vara fullt befogadt. Jag ber att med honom få sålunda instämma.

Häruti instämde herrar *Petersson* i Hamra, *Lasse Jönsson*, *Alsterlund*, *Swarthing*, *Rosengren*, *Eklund*, *Wester*, *Zotterman*, *Williamson*, *Bratt*, *Andrén*, *Skytte*, *Gethe*, *Waldenström*, *Brodin*, *Sjöberg*, *Schöning* och *Johansson* i Strömsberg.

Herr Berg från Stockholm: Jag har begärt ordet blott för att få uttala ett tvifvel om huruvida det verkligen finnes rätt många i denna kammare, som äro beredda att *nu* uttala ett på skäl grundadt omdöme, huruvida den ståndpunkt, norska regeringen intagit i utrikesministerfrågan, är absolut oförenlig med unionens bestånd eller icke. Jag tror för min del, att de skola vara ganska få, som i denna stund på samvete kunna förklara sig beredda att afgifva ett sådant omdöme. Då så är, finner jag det i högsta grad obetänksamt att nu härom yttra sig, och jag tror, det vore klokare och värdigare att spara alla säkra påståenden i den vägen, till dess ett bestämdt förslag från norska sidan föreligger. Vi behöfva icke vara otåliga, förslaget kommer nog, och de, som i dag — efter min mening onödigtvis — dragit fram saken, skola då kunna berömma sig af att hafva påskyndat detsamma.

Med herr Berg instämde herrar *Mankell*, *Warrinsky* och *G. Ericsson* från Stockholm.

Herr Östberg: Med anledning af den siste talarens yttrande ber jag endast få nämna, att jag med full öfvertygelse och utan all tvekan instämmer i det yttrande, som afgifvits af herr Lyttkens.

Remiss af
statsverks-
propositionen.
(Forts.)

Herr *Boëthius* förenade sig med herr *Östberg*.

Herr *Lundberg*: Jag anhåller att få hufvudsakligen instämma i herr *Lyttkens* yttrande.

Herr *Linder*:

Herr *Romberg*: Jag skall icke taga kammarens tålmod i anspråk för någon längre stund. Jag har endast begärt ordet för att få yttra mig något med anledning af en passus i herr *Redelius'* nyss afgifna anförande.

Herr *Redelius* höll nemligen derunder ett loftal öfver det sätt att sköta statens affärer, som gör sig gällande, då man vid nedläggande af kapital i sådana företag som jernvägar icke gör skulder, utan genast betäcker kostnaderna med möjliga tillgångar. Hans anförande syntes mig gifva vid handen — må hända var det icke hans mening — men det föreföll dock så som ansåge han, att det att göra skulder vore liktydigt med det att blifva fattigare; och det är för att icke en sådan åsigt, här uttalad, skall få inflyta i kammarens protokoll oemotsagd eller utan kommentarier, som jag nu ber att mot ett dylikt likställande få nedlägga min gensaga. Jag tror — och som jag tror är det den rådande åsigten ibland statsekonomerna — att om man nedlägger kapital i sådana företag, af hvilka kommande släkten skola komma att njuta direkt inkomst eller afkastning, det är alldeles riktigt och förnuftigt att äfven de få deltaga i amorteringen af de deri nedlagda kapitalen, men att deremot sådana kapital, som nedläggas i ofruktbärande företag, böra täckas genom disponibla tillgångar, utan att man dermed betungar framtiden.

Jag har endast velat be att få nedlägga min gensaga mot den åsigt, som syntes mig ligga uttalad i herr *Redelius'* anförande i nämnda stycke; det var, som sagdt, endast därför som jag begärde ordet.

Herr *Jonsson* i Hof: Då den förste talaren i dag ansåg tillfället lämpligt att framkasta den fråga, han i sitt anförande berörde, har jag ansett mig icke kunna underlåta att till protokollet uttala min mening om, att jag i hög grad betvivlar lämpligheten att nu vidröra den frågan. Då han emellertid har gjort det, skall jag be att äfven få yttra några ord om sjelfva saken.

Jag skall då villigt erkänna, att jag till fullo delar herr *Lyttkens* uppfattning derom, att våra beskickningar böra vara gemensamma, och att vi böra gifva norrmännen full rättvisa i fråga om behandlingen af de ministeriella målen, och en sådan full rättvisa, som ger norrmännen lika stor konstitutionel trygghet, som vi sjelfva hafva för närvarande. Men jag vill göra detta utan alla förbehåll, utan det förbehåll, han ansåg lämpligt att inlägga i sitt erkännande, då han ville göra det beroende af, huru långt det vore lämp-

ligt eller så mycket som möjligt; jag vill gifva dem full rätt i detta fall, helt och hållet.

Sedermera ber jag få uttala den meningen, att jag mycket väl kan antaga, det anledningen till norska statsrådets uttalande rörande dessa beskickningar är att söka uti det bristande tillmötesgående, som Kongl. Maj:ts regering har visat norska stortingets beslut och uttalande rörande beskickningarna. Norska stortinget hade nemligen, såsom känt är, bestämdt beslutat hemställa om indragning af våra beskickningar i Wien och Konstantinopel och derjemte hemställt, huruvida icke äfven i öfrigt en och annan plats borde kunna indragas. Derom hade emellertid hans excellens herr ministern för utrikes ärendena i protokollet rörande tredje hufvudtiteln i fjol yttrat beträffande legationen i Wien, att det icke gifves någon magtfråga af betydighet, som der afgöres, som icke mer eller mindre berör magtställningen i Europa och dermed äfven de förenade rikena. Detta hans yttrande, jemfördt med ett annat, som förekommer längre fram i samma protokoll, eller att man icke skall helt och hållet blott fästa afseende vid, att man har beskickningar i sådana stater, hvilka för oss hafva ekonomisk och kommersiell betydelse, måste peka derhän, att hans excellens herr ministern för utrikes ärendena anser lämpligt, att brödrafolken mer eller mindre böra lägga sig i storpolitiken i Europa. När då norrmännen, såsom ett fattigt folk likasom äfven vi, och hvilka derjemte i hög grad utvecklats i demokratisk riktning, icke alls anse det tillkomma oss att föra en sådan politik, utan anse, att vi böra inskränka oss till sådant, som är af vigt och betydelse för våra ekonomiska och kommersiella förhållanden, måste häraf följa, att de fått den uppfattningen, att det icke skall lyckas dem att få till stånd en sådan utrikespolitik, som de anse böra följas, så länge gemensamma beskickningar finnas, och de hafva sannolikt just derigenom kommit på den tanken att söka upprätta egna beskickningar, vid hvilka de skulle hafva rätt och befogenhet att göra hvilka indragningar som helst.

Jag tror alltså, att man kan antaga, att anledningen, hvarför norska statsrådet framkastat denna fråga just nu, är att söka i detta utrikesministerns yttrande. Det torde för öfrigt bli tids nog att yttra sig i norska frågan, när den i sinom tid framkommer. För närvarande tror jag det varit bäst, om frågan *icke* blifvit berörd.

Häruti instämde herr *Bülow*.

Herr Redelius: Jag ber få svara herr Romberg på hans anförande, i hvilket han ville inlägga en gensaga mot hvad jag tog mig friheten yttra angående rikets skuldsättning. Så vidt jag fattade hans anförande riktigt i dess helhet, så gick det ut derpå, att det icke vore något att oroa sig öfver, om man lånade för produktiva ändamål, och hans mening syntes mig vara den, att vi här hos oss icke lånat för andra ändamål.

Remiss af
statsverks-
propositionen.
(Forts.)

I anledning deraf ber jag få omnämna ett par siffror. Den ena är tagen ur kapitalkontot till rikshufvudboken för år 1890, enligt hvilken a utgående balansen för nämnda år skulderna uppgingo till 259,512,598 kronor och 68 öre. Den andra siffran, hvilken jag ber att få jämföra med den förra, är hemtad ur »Bidrag till Sveriges officiella statistik» litt. L. om statens jernvägstrafik, kongl. jernvägsstyrelsens underdåniga berättelse för år 1890. Der uppgifves å sid. 2 angående jernvägarnes kapital och afkastning, att de trafikerade statsbanornas *ursprungliga anläggningskostnad* vid 1890 års slut var 200,451,094 kronor 44 öre. således 59 millioner mindre än statsskulden. Detta har dock icke hindrat att jernvägarne bokförts för ett kapitalvärde af omkring 266 millioner vid nämnda 1890 års slut. Men dervid har det gått till, synes mig, på samma sätt som vid den bekanta historien om stöflarne, der någon frågade, hvad stöflarne kostade, och egaren svarade, att de kostade 18 kronor, »ty först», sade han, »gaf jag 15 kronor till skomakaren, och sedan har jag låtit halfsula dem för 3 kronor. hvilket sammanlagdt gör 18 kronor».

Den ursprungliga anläggningskostnaden var 200 millioner, sedan komma nybyggnader för omkring 37 millioner med af Riksdagen anslagna medel, för omkring 17 millioner af trafikmedel o. s. v. Man har reparerat och nybyggt hvad som blifvit förslitet, och alltså hafva vi icke lånat blott och bart för att nybygga utan äfven för att uppehålla jernvägarne. Det är därför jag vill inlägga en gensaga mot herr Rombergs yttrande, att vi endast lånat för produktiva ändamål. Så hafva vi icke gjort, och därför böra vi tänka oss för, inman vi fortsätta på skuldsättningens väg.

Hans excellens herr statsministern Boström: Under den debatt, som här pågått, hafva yttranden förekommit, rigtade mot det uttalande, som af hans excellens herr ministern för utrikes ärendena blifvit gjordt till protokollet i sammansatt statsråd den 13 januari detta år. Det är en tillfredsställelse för mig att kunna konstatera, att, så vidt jag kunnat fatta, icke någon anmärkning blifvit rigtad mot innehållet i detta uttalande. utan hafva meningarne endast varit delade, huruvida det varit lämpligt, att det nu framkommit. Jag tillater mig därför påpeka att, uti hans excellens herr ministerns för utrikes ärendena yttrande till statsrådsprotokollet den 5 december 1890, när utrikes budgeten för 1892 öfverlemnades till norska regeringen. upptog han till bemötande de anmärkningar, som gjort sig gällande inom det norska stortinget om behöfligheten af vissa beskickningar. Han yttrade dervid: »att, då i den ställning, de förenade rikena befinna sig till hvarandra, beskickningarne under alla omständigheter måste vara gemensamma, hänsyn för det andra landet med fullt fog bör få väga såsom skäl, då det gäller anslag för beskickning, som är för detta senare land af särskild vigt». Såsom herrarne veta. fäste stortinget vid beviljandet af utgifterna till denna budget det vilkor, att dessa beskickningar skulle endast besättas ad interim. Under år 1891 inträffade icke

någon som helst ändring beträffande dessa, och när den 27 november sistlidna år budgetförslaget för år 1893 framlades, upprepade hans excellens herr utrikesministern i sitt anförande till protokollet samma uttalande. Men i det betänkande, som norska regeringen nu afgaf, tillstyrkte den visserligen detta budgetförslag, men förklarade att den icke delade hans excellens herr utrikesministerns uppfattning om nödvändigheten af gemensamma beskickningar. Det förelåg således här för första gången officiellt från norska regeringen ett uttalande, som fullständigt bröt mot den uppfattning, som hittills inom båda regeringarne gjort sig gällande angående denna fråga. Vid sådant förhållande kunde svenska statsrådet icke annat anse, än att nödvändigheten påkallade, att det gafve sin mening till känna. En tystnad skulle ju med visst fog kunnat anses och tydas som ett medgifvande så väl nu som eventuellt för framtiden. Statsrådet ansåg därför såsom sin pligt att bestämdt, öppet och ärligt i denna fråga uttala sin mening, en pligt så väl mot sig sjelf som mot unionskonungen och unionsfolken. Ty de hafva dock alla rätt att fordra, att i en sådan fråga statsrådet bestämt sin uppfattning och äfven, att det uttalar densamma.

Särskildt är det med afseende på ett yttrande som jag ber få göra en erinring. Det har blifvit sagdt under debatten, att till äfventyrs låge anledningen för norska regeringens uttalande deri, att densammas framställningar angående indragning af beskickningarne i Konstantinopel och Wien icke ledt till någon definitiv åtgärd, och att man deri möjligen kunde se någon benägenhet att drifva storpolitik. Jag ber att få erinra om, att hans excellens herr ministern för utrikes ärendena i denna fråga framhållit, att beskickningen i Konstantinopel vore nödvändig därför, att den turkiska regeringen icke förhandlar med konsulter utan endast med beskickningar, och att han hvad beträffar beskickningen i Wien framdragit just det skäl, som af herr Olof Jonsson i Hof berördes, att denna beskickning vore nödvändig ur politisk synpunkt, då ingen fråga af vikt afgöres inom den diplomatiska världen, utan att utgången inverkar äfven på de förenade rikena, och att Österrike deltager i afgörande af dylika frågor. Kongl. Maj:t har flere gånger i sina trontal uttalat, att han står och vill göra allt för att stå på vänskaplig fot med alla magter, och någon afsigt att drifva någon som helst »storpolitik» förefinnes visserligen ej. Kongl. Maj:t förklarade ju i sitt nyss på rikssalen hållna trontal, att ett fredligt oberoende vore målet för hans sträfvan. Jag känner icke anledningen till norska regeringens yttrande, men i det förhållandet, att den dock tillstyrkt anslaget, finner jag en anledning antaga, att anledningen dertill icke varit den, som herr Olof Jonsson i Hof tycktes antaga.

Härmed förklarades öfverläggningen slutad; och blef den kongl. propositionen jemte de i anledning af densamma nu afgifna yttranden remitterad till statsutskottet.

§ 4.

Föredrogs och lades till handlingarne Kongl. Maj:ts på rikssalen upplästa berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista riksdags sammanträde sig tilldragit.

§ 5.

Efter föredragning vidare af de på kammarens bord hvilande motioner hänvisades:

herrar *O. Ericksons* i Bjersby och *H. Anderssons* i Nöbbelöf motion, n:o 1, till lagutskottet;

herr *A. V. Ljungmans* motioner, nr:is 2 och 3, till konstitutionsutskottet och n:o 4 till lagutskottet;

herr *Ollas A. Ericssons* motion, n:o 5, till bevillningsutskottet;

herr *M. Dahns* m. fl:s motion, n:o 6, till lagutskottet; och

herr *O. V. Vahlins* motion, n:o 7, till tillfälligt utskott.

§ 6.

Hänvisades till bankoutskottet Riksdagens år 1891 församlade revisorers berättelse angående riksbanken.

§ 7.

Föredrogs och hänvisades till lagutskottet justitieombudsmanens till innevarande Riksdag afgifna embetsberättelse samt tryckfrihetskomiterades berättelse.

§ 8.

Föredrogs och godkändes Riksdagens kanslideputerades memorial n:o 1, angående antagande af tjänstemän i Riksdagens kansli.

§ 9.

Följande nya motioner afgåfvos, nemligen af:

herr *Chr. Bülow*:

n:o 8, om ändring i gällande bestämmelser rörande den kommunala beskattningen; och

n:o 9, om skrivelse till Kongl. Maj:t med begäran om införande af engelska språket såsom obligatoriskt läroämne vid rikets folkskolelärareseminarier och fasta folkskolor;

herr *J. A. Johansson* i Strömsberg, n:o 10, om ändring i gällande bevillningsförordning;

herr *S. J. Kardell*, n:o 11, om beviljande af ett anslag å 50,000 kronor såsom bidrag till uppförande af ny byggnad för allmänna läroverket i Östersund;

herr *O. Anderson* i Hasselbol:

n:o 12, om skrivelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag till lag angående anläggning, delning och underhåll af utfarts- och byvägar;

n:o 13, om ändrad lydelse af lagen angående byggnad och underhåll af kyrka m. m. den 12 juni 1885;

n:o 14, om ändrad lydelse af lagen angående byggnad och underhåll af prestgård den 1 maj 1885; och

n:o 15, om ändrad lydelse af lagen angående skyldighet att deltaga i kostnad för byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse den 26 september 1884;

herrar *C. G. Bruse* och *Olof Olson* i Stensdalen, n:o 16, om tullfrihet för spannmål, potatis och fläsk;

herr *J. Andersson* i Lysvik:

n:o 17, om skrivelse till Kongl. Maj:t med begäran om utsträckt rätt för sterbhusdelegare att erhålla gemensam expedition i lagfartsärende;

n:o 18, om skrivelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag till lag om byggande och underhåll af utfarts- och byvägar; och

n:o 19, om ändring af 49 § 3 mom. i gällande bevillningsförordning;

herr *Ernst Beckman* m. fl., n:o 20, om upphäfvande af tullen å fläsk, kött m. fl. lifsmedel; samt

herr *Joh. Nydahl*, n:o 21, om skrivelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag till ändrade lagbestämmelser i syfte att bereda verksamt skydd för hemdjur mot skada af hundkreatur.

Riksdagens år 1891 församlade revisorers berättelse om granskningen af riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning.

Samtliga dessa motioner begärdes på bordet och bordlades till nästa sammanträde.

§ 10.

Justerades protokollsutdrag.

§ 11.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr *J. H. Andrén* under 14 dagar f. o. m. den 27 dennes;

herr *J. A. Johanson* i Bastholmen under 10 dagar f. o. m. den 25 dennes;

herr *P. A. M. Stjernspetz* under 10 dagar f. o. m. den 26 dennes;

herr *J. Erikson* i Rydboholm under 14 dagar f. o. m. den 25 dennes;

herr *J. A. Westerberg* under 14 dagar f. o. m. den 26 dennes;

samt

herr *J. Andersson* i Wårgårda under 14 dagar f. o. m. den 6 instundande februari.

§ 12.

Upplästes följande till kammaren inkomna sjukbetyg:

1:o) Att herr redaktör *E. Hammarlund* lider af influensa och i följd deraf tills vidare måste hålla sig hemma i sin bostad, intygas.
Stockholm den 24 januari 1892.

C. O. Lindström,
legitimerad läkare.

2:o) Att riksdagsmannen i Andra Kammaren herr rektor *V:m Nilson* i följd af sjukdom är hindrad att infinna sig vid Riksdagen, intygas.

Stockholm den 25 januari 1892.

F. W. Warfvinge,
med. d:r.

§ 13.

Till bordläggning anmäldes Riksdagens år 1891 församlade revisorers berättelse om granskningen af riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning.

§ 14.

Här skulle antecknas, att herrar *S. Arnoldsson* och *C. Falk* denna dag intagit sina platser bland kammarens ledamöter.

Derefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 1,2 e. m.

In fidem
Hj. Nehrman

Tisdagen den 26 januari

kl. 2 e. m.

§ 1.

Föredrogs ett från Första Kammaren ankommet protokollsutdrag, utvisande, att Första Kammaren för sin del beslutat att tillätta ett särskildt utskott för behandling af Kongl. Maj:ts propositioner till Riksdagen angående försvarsfrågan och dermed sammanhängande ämnen, äfvensom inbjudit Andra Kammaren att i detta beslut förena sig med Första Kammaren.

Detta protokollsutdrag begärdes på bordet och bordlades.

§ 2.

Föredrogs hvar efter annan Kongl. Maj:ts på kammarens bord hvilande propositioner till Riksdagen; och hänvisades deraf till statsutskottet

Kongl. Maj:ts proposition rörande upplåtelse af kronolägenheten Stenbrottet i Stockholms län i och för uppförande derstädes af ett nytt centralfängelse för kvinnor och ett nytt cellfängelse för nämnda län m. m.

Till lagutskottet hänvisades Kongl. Maj:ts propositioner: med förslag till lag angående ändrad lydelse af 1 kap. 6 § giftermålsbalken; samt angående ändrad lydelse af 53 § i Kongl. Maj:ts förnyade nådiga stadga om skiftesverket i riket den 9 november 1866.

Till statsutskottet hänvisades ytterligare Kongl. Maj:ts proposition angående utsträckning af nämndemäns rätt till ersättning för biträde vid ransakningar i brottmål.

Till lagutskottet hänvisades Kongl. Maj:ts propositioner: angående förändrad lydelse i vissa delar af värnpligtslagen den 5 juni 1885; samt

med förslag till förordning angående ändrad lydelse af 58 § i förordningen om kommunalstyrelse på landet;

dock under förbehåll att, för den händelse, med anledning af derom väckt fråga, ett särskildt utskott tillsattes för behandling af ej mindre ofvan omnämnda tvenne än äfven åtskilliga andra till kammaren aflemnade propositioner, afseende försvarsfrågan och dermed sammanhängande ämnen, kammaren skulle ega rätt att besluta om öfverlemnande af nu ifrågavarande två propositioner till nämnda särskilda utskotts handläggning.

Kongl. Maj:ts proposition angående beviljande af vissa förmåner för enskilda jernvägsanläggningar öfverlemnades till behandling af statsutskottet.

Likaledes hänvisades till statsutskottet Kongl. Maj:ts propositioner:

angående afskrifning af de å viss jord hvilande grundskatter m. m.; samt

angående ändring i lagen om lindring i rustnings och roteringsbesvären den 5 juni 1882;

dock under liknande förbehåll, som förut blifvit nämndt.

Under enahanda förbehåll hänvisades till bevillningsutskottet Kongl. Maj:ts propositioner:

om ändring i förordningen den 14 september 1883 angående bevillning af fast egendom samt af inkomst; samt

angående upphörande af de enligt förordningen den 16 maj 1884 angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter utgående bevillningsafgifter af frälseegendomar och lotshemman.

Till statsutskottet hänvisades ytterligare följande propositioner, nemligen:

angående anvisande af medel till förbättrande af tullstatens enskilda pensionsinrättnings ställning;

angående upplåtelse af kronomark till Arvidsjauras kommun i Norrbottens län;

angående upplåtelse till Vesterås stad af vissa delar af kronolägenheten Kungsängen;

angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter Johanna Köhler från Kopparbergs län;

angående efterskänkande af kronans rätt till en del af danaarvet efter aflidne målaremästaren Carl August Nilssons jemväld afidna hustru Florentina Gustafva Stare; samt

angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter bergsmannen Per Gustaf Bergström från Sala stad.

§ 3.

*Remiss af
Kongl. Maj:ts
proposition
ang. suspension
till vissa delar
af tullen å
spanmål m. m.*

Efter föredragning vidare af Kongl. Maj:ts proposition angående nedsättning under innevarande år i tullen å vissa slag af spanmål m. m. begärdes ordet af

Herr Dieden, som anförde: Vid remissen af denna kongl. proposition nödgas jag anhålla att få till bevillningsutskottet medsänt ett uttalande.

De, som hafva sig bekant, att jag drifver en temligen omfattande rågimportaffär, skola förmodligen tro, att jag med tillfredsställelse omfattar ett lagförslag, som synes lofva mig en extra inkomst af 2 kronor för hvarje deciton råg, som jag har på lager den 1 nästkommande januari. Men så egennyttig är jag icke. Jag befarar, att en lagstiftning sådan som denna skall medföra betydliga rubbningar i vårt näringslif, och kan därför icke ansluta mig till densamma. En hvar vet, utan att jag behöfver säga det, att jag med glädje ansluter mig till hvarje förslag om nedsättning och ändå hellre afskaffande af spanmålstullen, men detta måste då vara af

varaktig, ej af tillfällig art. Jag beklagar, att Kongl. Maj:t icke sjelf nedsatte eller borttog rågtullen, då priset på detta sädeslag under sistlidne augusti månad höjde sig på ett oroande sätt — hvetepriset har icke under denna tid varit hvad man kallar högt. — Nu är rågriset äfven lägre, och hellre än att vara med om en tullnedsättning för blott den tid, som här föreslås, hvarigenom osunda spekulationer och våldsamma rubbningar i näringslifvet skulle framkallas, hellre vill jag rösta för de nuvarande tullsatsernas bibehållande. Helt annorlunda vore det, om det vore ifrågasatt, att de nu föreslagna tullsatserna skulle blifva gällande för framtiden. I sådant fall skulle jag genast hafva varit med om förslaget. Men när man nu sänker tullsatserna så långt som till endast 50 öre per 100 kilogram, så frågas: Hvem skall hafva nytta af denna ringa tullsats? Producenten blir det då icke, och det var ju ändå för hans skull, som tullen åsattes. Vore det därför, frågar jag, icke bättre att taga steget fullt ut och stryka tullen? Det innebär dock en viss fara att bibehålla en om än aldrig så låg tullsats, ty i kraft af 60 § regeringsformen eger Kongl. Maj:t att höja tullen å spanmål, om han finner det lämpligt. Men om deremot ingen tull finnes, så finnes ingenting att höja. Jag ber att få fästa uppmärksamheten derpå, att, då på 1850-talet spanmålstullen afskaffades, detta skedde utan hänsyn till gällande pris, hufvudsakligast i afsigt att åstadkomma en ordnad spanmålshandel i landet, hvilket ansågs omöjligt, så länge tull var åsatt spanmålen. Och huru mycket mindre skall en ordnad spanmålshandel kunna existera vid sådana kastningar i tullagstiftningen, som nu äro föreslagna.

Jag vågar därför uttala den förhoppning, att bevillningsutskottet med hänsyn till dessa förhållanden skall föreslå: helst tullen fullständiga borttagande, men i hvarje fall, att det beslut, som kommer att fattas, må afse framtiden och ej blott innevarande år.

Kanske bör jag i sammanhang härmed fästa uppmärksamheten på, att korn användes till ganska stor del i form af mjöl, och på samma sätt majs. Nu föreslås en tullsats af 1 krona 40 öre å 100 kilogram mjöl, *alla* slag, hvilket ju icke låter förena sig med nu gällande tullsats på å omelet korn och majs.

Herr Gumælius yttrade: Jag hade icke ämnat nu begära ordet, utan blott att senare i dag väcka en motion med anledning af den kongl. propositionen. Då emellertid öfverläggning i denna fråga börjat, må det tillåtas mig att redan nu nämna, att jag i likhet med den föregående talaren delar den mening, som herr talmannen uttalat inför tronen å rikssalen, nemligen att det medför våda att lagstifta så, att kastningar i affärsrörelsen uppstå, alldenstund genom sådana landets näringslif kommer att blifva lidande, en åsigt, som uttalades af herr talmannen i denna kammars namn och som äfven af kammaren kan anses accepterad, då herr vice talmannen anhöll, att vi måtte för efterverlden bevara i våra protokoll detta tal och kammaren dertill enhälligt gaf sitt bifall. Jag antager, att vice talmannen dervid alldeles särskildt tänkte på denna

*Remiss af
Kongl. Maj:ts
proposition
ang. suspension
till vissa delar
af tullen å
spanmål m. m.*

(Forts.)

Remiss af Kongl. Maj:ts proposition ang. suspension till vissa delar af tullen å spannmål m. m. del af herr talmannens tal, utan tvifvel den märkligaste och tyngst vägande delen deraf.

Jag finner i den kongl. propositionen, att äfven Kongl. Maj:t till viss grad fruktar och framhåller »skadligheten af omkastningen i ekonomiska förhållanden», men Kongl. Maj:t har tillagt ordet »totala»; endast »totala omkastningar» skulle vara i högre grad farliga, och deruti skulle då förklaringen ligga, att man skall kunna nedsätta tullen från 2 kronor 50 öre till 50 öre utan någon synnerlig fara; men om man tar bort de återstående 50 örena, och sålunda gör omkastningen »total», så skulle detta medföra större våda. Jag tror dock, att detta innebär öfverdrift, och kan icke fullt instämma deri.

På följande sida i samma proposition finner jag i herr statsrådets och chefens för finansdepartementet anförande till protokollet ett yttrande, att den 1 januari 1893 tullen skulle återgå till det gamla beloppet, men att, »om förhållandena år 1893 visade sig likartade med de nu rådande, en nedsättning i dessa tullsatsar äfven då bör ske». Vi hafva sålunda i perspektiv att nu först få tullen ändrad från för närvarande utgående 2 kronor 50 öre för 100 kg. till 50 öre och så åter få den höjd den 1 januari 1893 till 2 kronor 50 öre för att om igen vid slutet af januari eller början af februari 1893 må hända ändras efter som omständigheterna då föranleda. Detta är nog mycket behagligt för dem, som direkt spekulera eller spela i spannmål och alldeles speciellt för herrar qvarnegare, som hafva utsigt att hvarje gång nedsättning vidtages få 2 månaders respit för förmalande af den importerade utländska spannmål, som de i fosterländskt sinnelag skaffat sig och införtullat. Men det är icke fördelaktigt för det stora flertalet eller för affärernas stabilitet. Jag tror, att man, på sätt den föregående talaren alternativt antydde, bör gå Kongl. Maj:t till mötes i denna fråga och icke alls bibehålla någon del af nu ifrågavarande tullar, utan, då Kongl. Maj:t tager bort $\frac{4}{5}$ af tullsatserna, bör Riksdagen kunna taga steget fullt och taga bort äfven den sista femtedelen deraf.

Om en enskild person föresloge att nedsätta dessa tullsatsar så, att endast $\frac{1}{5}$ af dem — blott 50 öre för 100 kilo — blefve kvar, skulle man säkerligen beteckna denna lilla tullsats såsom en »okynnestull»; men då Kongl. Maj:t kommer med ett sådant förslag, har det naturligtvis några djupare motiv för sig, hvilka gifvetvis icke kunna fattas af alla dem, som ej äro invigda i den högre politiken och icke se saken från den höga ståndpunkt, som regeringen intager.

Jag tror alltså för min del, att vi gerna kunna taga hela steget på en gång och stryka bort spannmålstullen. Sjelf vill jag det så mycket hellre, som jag varit med om att väcka en motion, att vi vid nästa års början skola borttaga dessa och vissa andra tullar. Jag hoppas naturligtvis, att denna motion skall vinna framgång, och det är min utgångspunkt. Kongl. Maj:t kunde ju deremot icke känna till, att sådana motioner skulle framkomma, och han har därför utgått från status quo och föreslagit en ändring för kortare tid samt tänkt sig, att man sedan skulle återgå till den nuvarande

tullen. Under dylikt förhållande ansåg Kongl. Maj:t det skäligt att äfven under mellantiden hafva någon tull qvar såsom ett slags påminnelse, på samma sätt som man i bankers räkenskaper uppför en osäker fordran å tiotusentals kronor med t. ex. en krona, för att påminna sig dess befintlighet. Men då jag hyser den uppfattning, att dessa tullar i följd af väckta motioner skola afskaffas från nästa års början, och då Kongl. Maj:t, såsom mig synes ganska riktigt, har sagt, att starka skäl för närvarande finnas för lindring i priset å lifsförnödenheter, så ber jag att dessa Kongl. Maj:ts åsikter äfven måtte få utgöra stöd för den motion, som jag längre fram i dag skall hafva äran aflemna och genom hvilken jag söker sammanbinda Kongl. Maj:ts proposition i ämnet med ifrågavarande tullars totala afskaffande. i det jag vill hemställa, att tullarnes afskaffande, fullständigt, börjar så snart som möjligt.

*Remiss af
Kongl. Maj:ts
proposition
ang. suspension
till vissa delar
af tullen å
spannmål m. m.*

(Forts.)

Herr Lyttkens: Då nu två ledamöter af kammaren yttrat sig i saken, den ene såsom representant för handelscorpsen och den andre från frihandlarnes sida, torde det vara nödigt att se frågan äfven från jordbrukarnes synpunkt. Jag får då för min del säga, att jag anser detta förslag vara det för landtbruket olyckligaste af alla dem, som hittills framkommit. Ty hvad blir väl följden, om man nu nedsätter dessa tullar endast till den 1 januari 1893? Jo, att det under september, oktober, november och december månader i år kommer att importeras så stora quantiteter spannmål — ty den vinst af 2 kr. å tullen per 100 kilogram, som man hoppas göra derpå, blir synnerligen lockande — att det sedan kommer att vålla svårighet för jordbrukarne att få sälja sin spannmål, ty det är säkert, att antingen behof finnes eller ej, så skall dock en oerhördt stor import af spannmål ega rum för att tjena på blifvande förhöjningar af tullen. Derjemte kommer det, i fall sådana omkastningar skola blifva regel och vana, att vålla så stor osäkerhet i all handel ochandel med denna vara, så att det skall blifva nära nog ruinerande för de flesta af dem, som hafva dermed att göra.

För min del anser jag icke dessa tullar medföra något gagn för jordbruket i dess helhet, och jag vill därför förena mig med dem, som yrka på, att desamma helt och hållet borttagas. Åkerbruket står äfven med dessa tullar i en ganska svår ställning, ty landtmannen får betala tull på allt möjligt, som han behöfver af industrialster; och det skall nog besannas hvad numera affidne Karl Ifvarsson en gång sade, nemligen att jordbruket får ingen hjälp af dessa tullar, ty införas spannmålstullar, så komma industritullarne i ännu högre grad i gång, och vid första missväxt skall sedan ett sadant skrik på lifsmedelstullarnas borttagande uppkomma, att de måste bort, och hvad har då jordbruket gjort för vinst? Det har fått tullar på allt, som det måste köpa, men får ingen ersättning för egen del, och till att få industritullarne nedsatta till hvad rätt och billigt är får landtbrukaren liten eller ingen hjälp.

Jag anser det därför bäst och klokast att nu icke behålla någon del af spannmålstullarne utan låta dem helt och hållet försvinna

Remiss af Kongl. Maj:ts proposition ang. suspension till vissa delar af tullen å spanmål m. m. och i sådant fall se till, att icke industritullarne taga en allt för protektionistisk tendens eller blifva mer än skäligt betungande för åkerbruket.

(Forts.) Enligt min åsigt skall, såsom nämndt, denna kongl. propositions antagande sålunda endast medföra skada för jordbruket, och detta i mycket hög grad, ty genom det systemet att ena tiden hafva hög tull och så nedsätta den för några månader med $\frac{2}{3}$ af dess belopp för att sedan åter höja den med uttalande af möjligheten att efter en tids förlopp åter nedsätta den, detta skall göra all ordnad och sund affärsrörelse i spanmålshandeln alldeles omöjlig, och det blifver åkerbrukaren, som värst kommer att lida deraf, ty under sådana förhållanden blifver han för sin vara alltid missbjuden och kan ej få sälja när han bäst behöfver eller när hans tid tillåter tröskning, men fördyrandet genom industritullar af de varor han behöfver köpa, det får han ständigt behålla. Jag föredrager framför allt stadga i såväl tullagstiftningen som i de lagar, som beröra vårt näringslif, så att ej en vild spekulation skall uppstå genom osäkerheten i dessa lagar, ty deraf lida alla.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats slutad, blef den ifrågasvarande kongl. propositionen jemte de i anledning af densamma nu afgifna yttranden hänvisad till behandling af bevillningsutskottet.

§ 4.

Föredrogs och lades till handlingarne Kongl. Maj:ts skrifvelse till Riksdagen med tillkännagifvande att Kongl. Maj:t förordnat statsrådet m. m. Sven Herman Wikblad att under innevarande riksdag utöfva den befattning med riksdagsärenden, som, enligt § 46 af riksdagsordningen tillkommer en ledamot af statsrådet;

och skulle underrättelse om denna skrifvelses innehåll meddelas vederbörande utskott samt de ledamöter, som hafva inseende öfver Riksdagens kansli.

§ 5.

Föredrogs de vid gårdagens sammanträde aflemnade motioner och hänvisades:

herr *C. Bülow's* motioner, n:o 8 till lagutskottet och n:o 9 till tillfälligt utskott;

herr *J. A. Johanssons* i Strömsberg motion, n:o 10, till bevillningsutskottet;

herr *S. J. Kardells* m. fl:s motion, n:o 11, till statsutskottet; herr *O. Andersons* i Hasselbol motioner, n:is 12, 13, 14 och 15, till lagutskottet;

herrar *C. G. Bruses* och *O. Olsons* i Stensdalen motion, n:o 16, till bevillningsutskottet;

herr *J. Anderssons* i Lysvik motioner, n:o 17 till tillfälligt utskott. n:o 18 till lagutskottet och n:o 19 till bevillningsutskottet.

I fråga om herr *E. Beckmans* m. fl:s härefter föredragna motion, n:o 20, om upphäfvande af tullen å fläsk, kött m. fl. lifsmedel begärdes ordet af

*Remiss af
Kongl. Maj:ts
proposition
ang. suspension
till vissa delar
af tullen å
spanmål m. m.*
(Forts.)

Herr Kardell, som yttrade: Jag anhåller att få instämma i herr Beckmans motion och ber, att detta mitt instämmande måtte få åtfölja motionen vid dess remitterande till bevillningsutskottet.

I samma motion instämde vidare herrar *N. Boström* i Bodbyn, *Norman*, *Zotterman*, *Aulin*, *Alsterlund*, *Jansson* i Saxhyttan, *Bülow*, *Lilienberg*, *Lilljeqvist*, *Liljeholm*, *Arhusiander*, *Forsell*, *Wester*, *Berg* från Eksjö, friherre *Peyron* och *Edelstam*.

Den ifrågavarande motionen remitterades härefter till bevillningsutskottet.

Slutligen hänvisades till lagutskottet herr *J. Nydahls* motion n:o 21.

§ 6.

Hänvisades till statsutskottet Riksdagens år 1891 församlade revisorers berättelse om granskningen af riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning.

§ 7.

Följande nya motioner afgåfvos, nemligen af:

herr *P. Andersson* i Högkil, n:o 22, om upphäfvande af § 5 i instruktionen för Riksdagens revisorer i hvad som rör deras befattning med statsverket;

herr *J. Eliasson* i Skuttungeby:

n:o 23, om ändrad lydelse af §§ 3 och 9 i förordningen om landsting den 21 mars 1862; och

n:o 24, om införande i 15 kap. strafflagen af bestämmelse angående straffpåföljd i vissa fall för den, som hindrar annan från lofligt arbete;

herr *A. Kihlberg*, n:o 25, om tillägg till § 3 i gällande förordning angående fattigvården;

herr *P. G. Petersson* i Brystorp:

n:o 26, om bibehållande vid hittills utgående belopp af vakansafgifterna för soldatrotarne inom Hellestads f. d. bergslag; och

n:o 27, om ändrad lydelse af § 14 riksdagsordningen;

herr *Chr. Bülow*, n:o 28, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning i fråga om lämpligheten af hofrättens öfver Skåne och Blekinge förläggande till Lund m. m.;

herr *A. Larson* i Slättäng, n:o 29, om skrifvelse till Kongl. Maj:t i syfte, att den posttjenstemän tillkommande rätt att uppbära afgift för expedition af lösväskor må utbytas mot direkt löneförbättring ur statskassan;

herr *E. Fredholm* i Saleby, n:o 30, om ålderstillägg åt härads-skrifvaren i Skara fögderi *Israël Walter Melén*;

herr *A. Hedin*, n:o 31, om beviljande af ett förslagsanslag för offentliggörande af den s. k. öfverskottsplaceringskomiténs arbeten; herr *A. Gumælius*, n:o 32, om afskaffande af tullen å omalen spanmål, vissa slag, samt å mjöl.

Samtliga motionerna bordlades.

§ 8.

Upplästes följande till kammaren inkomna sjukbetyg:

1:o) Att borgmästaren *Bertrand Lindgren*, som lider af influenza, af denna anledning är förhindrad att vistas ute och deltaga i riksdagsarbetet, intygas. Stockholm den 26 januari 1892.

Thorbjörn Hwass.

Med. d:r.

2:o) Att ledamoten af Riksdagens Andra kammare, lektor *N. Linder* är genom sjukdom (influenza) hindrad att tills vidare bevista riksdagens sammankomster intygas. Stockholm den 26 januari 1892.

Carl Janson.

Legitimerad läkare.

och 3:o) Ledamoten af Riksdagens Andra kammare *Anders Gustaf Olsson*, Frösvi, som lider af influenza, är oförmögen att lemna sin bostad, intygas. Stockholm den 24 januari 1892.

J. Rudberg.

Legit. läkare.

§ 9.

Ledighet från riksdagsgörömlånen beviljades herr *N. A. Molander* under 12 dagar f. o. m. den 29 dennes.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 2,40 e. m.

In fidem

Hj. Nehrman.